

ОРДЕН

орган релігійно
філософської
ДУМКИ

1946

О Р Д Е Н

Орган релігійно - філософської
думки

Ч.8

Жовтень 1946

З М І С Т

1. Ехнатон - Володимир: Гімн до Живучого Сонця...ст. 1
 2. Володимир: Богдан Трагічний.....ст. 9
 3. А.Сілезіус-М.Орест: Із книг: Херувимський мандрів-
ник.....ст.16
 4. Ф. Шіллер: Моя віра.....ст.17
 5. М. Орест: Держага слова.....ст.18
 6. Л.Орлгора: Молюся кісткамст.19
 7. С. Черкасенко: Сонце.....ст.20
 8. С. Черкасенко: Наш Шлях.....ст.21
 9. Богдан: Знайдений шлях.....ст.22
 10. Володимир: На шляху до Граля Поезія М.Ореста .ст.24
 11. В. Липинський: До причин уподку Київської Дер-
жави.....ст.33
 12. В. Липинський: Трагічне зачароване коло:::::ст.34
- Хроніка, бібліографія і замітки
-

ВХОДИТЬ НА ПРАВАХ РУКОПІСУ

ВСІ ПРАВА ЗАСТЕРЕЖЕНІ

ГИМН ДО ЖИВУЧОГО СОНЦЯ

В красі встаєш
Над Йогою Горою неба,
О, Живуче Сонце - Атоне,
Ти, - що перший ~~еси~~ почав життя,
Ти, - що пануєш над вічністю,
Сіяєш над Сходом
І всі землі наповняєш красою.

Осяйний, могутий, натхненний,
Над усю землю воздвижений,
Твої промені обіймають усі країни
Аж до межі останньої створення твого
І для очей усіх сотворінь
Світить твоє проміння

Ясніє твоє обличчя,
Щоб билося життя в серцях.
Два світи сповнив еси любов'ю
І зв'язав усе в'язаними любови твоєї.

Ти дзвоний, -
А лучі твої на землі.
Ти на очах людей,
А пляхи твої незбагненні.

О, величавий Володарю,
Що сотворив себе самого,

Ти сотворив землю.
І зродив усе живе на ній,
Людей, звірят, дерева,
Усе, що росте під сонцем.
Вони живуть,
Коли ти світиш для них,
Бо ти є мати,
Бо ти є батько усього сотворення.

Опрямінюєш промінням всю землю,
І очі глядять радістю на тебе,
А серця горять натхненням,
Коли ти надходиш, Володарю.

А коли відходиш на спочинок
За межі західного неба,
Світ западає у темінь,
Немов у смерть.
Сплять у кімнатах,
Закутавши голову
І око не бачить ока
А всякий звір виходить із печери
І кусає всяка змія.
Світ лежить без руху,
Бо творець відпочиває.

Аж...надходиш , -
Розсвітлене Світання , -
На Україні східнього неба,
І сієш світло,

Живуче Сонце дня , -
Атоне,
Втікає тьма у сполосі,
Коли мечеш твої стріли

Підносяться руки до тебе,
Благословлять твоє повстання,
Славлять твою істоту,
Бо це ти оживляеш їх серце
Красою твоєю
Все оживає
Як ти розсипуєш проміння.
Дві землі торжествують,
Лунають співи,
Давонить музика,
Гомонять оклики радості
На подвір'ї терему Сонячного Луча.

Це ти,
Живуче Сонце , -
Атоне , -
Бсевічний , -
Це ти
Сотворив всі безмежні небеса
Щоб з їх висот глядів ти , -
Бсевидний , -
на все, що ти всі сотворив.
Ти один -
І мільони живосил у тобі
Оживляють усе буття.

Це віддих життя
Ми вдихуєм ніздрями,
Коли бачимо промені твої.
І так всі квіти
Живуть тобою.
Літають птиці поза гніздами
А їх крила отвиряються,
Щоб славу прославляти
Атона Бивучого
Творить увесь світ своє діло,
З'являться зелями звірята,
Зеленіють, ростуть дерева,
Пливуть кораблі
Горі рікою і вниз,
Бо всі дороги відчиняються,
Коли ти світиш,
Підстрабують риби,
Бо проникають промені твої
Аж до дна моря.

Це ти
Запліднюєш дитя у жінці,
Це ти
Твориш сім'я мужчинам,
Це ти
Живиш дитя у лоні матері,
Ти
Втихомирюєш, щоб не плакало,
Ти
Даш віддих,
Щоб натхнути все, що ти твориш.

Коли родитсья
В день народження
Із лона матері,
Це ти
Отвиралш його уста,
Щоб промовіло,
І даш те, за чим воно плаче
Писклятко, що ще в яйці, -
Що ще квітить в шкарлущі,
Ти відраком оживлеш,
Силу даш пташаткові
Розбити шкарлущу,
Щоб вийшло,
Щоб зацебетало,
І на ніжках побігло.

О, яке безміря твоїх чудес,
Що ти їх твориш
Перед обличчям людей
Вони закриті.

Ти -
Єдиний, Боже,
І немає другого
Як ти!
Це ти
Сотворив землю
За голосом твого серця
З людьми і звірям,
З усім, що живе на суші,

Що ходять,
Що крильми у воздуху літає,
Землі чужі і далекі,
Сирію, Нубію,
Землю Египту ; -
Визначуєш місце кожній людині,
Твориш їй все, що потрібне,
Їх спадщини ієсть
Їх блага,
Їх мови різні,
Їх види і роди різнородні,
І різну краску їх шкіри,
О ти, що розділяєш,
Це ти розділив народи чужинні.

Ти сотворив Ніль у Підземеллі,
І ти ведеш його по твоїй волі,
Щоб дати життя людині Египту.
Це ти їх володар,
Усіх, що взяв ти під захист,
Володар цієї землі,
Могучий Бог Сонця і Дня

А для народів далеких
Ти твориш, щоб жили ; -
Ти Ніль вмістив у небі,
Щоб спливав для них,
Щоб вдаряв по горах
Струменями як море,
Щоб зрошував поля у їх країнах.

-7-

Будь воля твоя
Благословенна!
Існує Ніль у небі
Для чужинців
І для звірів у пустинях
І Ніль у підземеллі
Для ґришту.

Проходять крізь простори
Твої промені,
І коли ти сходиш —
Вони живуть і р'остуть заради тебе
Ти твориш пори року
Щоб удержати все,
Що ти створив:
Зиму для відсвіження
І літо для врожаю.
Ти небо сотворив
Високо від землі,
Щоб на ньому розблиснула
Твоя всевітлість
І щоб все,
Що тільки ти,
Бдливий
Сотворив,
Оглядати з його висот.

І коли ти
Засіяєш
У твоїй постаті
Як живуче Сонце —

Як Атон , -

Розпромінений і осяйний

Такий далекий,

І такий близький

Тоді

Ти твориш

Мільони постатей

Із себе,

Із тебе одного:

Міста і села,

Поля і дороги

Дани і води.

І кожне око

Бачить тебе над собою,

Око Дня над Землею

Тв існуєш

В моєму серці!!

І ніхто

Так не збагнув твою суть

Як я , -

Твій син , -

Ехнатон , -

Сяйво Сонця , -

Володар , -

Тіло твоє і кров.

БОГДАН ТРАГІЧНИЙ
Історіософічна студія

ВСТУП

Я бачив у сні його череп.

Він має краску сірого золота.

Світить ясним, лагідним світлом. З черепом зрослася корона і творить із ним нерозривну цілість, як кість його кости, як мозок його мозку, як душа його душі.

Я тримав цей череп у руках, обмацував пальцями корону і ствердив, що вона справді зрослася нерозривно із його черепом. Немов вона із кости, немов череп із ясного золота.

Але рівночасно я був глибоко розчарований, що була це корона тільки така, як її носять східні патріархи.

А не така...

Це череп Богдана.

x
x x

Не знаємо де лежать його кости.

Чи чорний ворон Чарнецький, — у божевільній нестямі помсти, — викинув із могилы святоді народу, набив ними гармату і вистрілив у воздух...

...Хіба на те, щоб вітер розсіяв цей благородний порох по всій Україні, щоб зерно його великого княжого духа зійшло у мільйонах сердець його синів.

Не знаємо чи таку прислугу зробив Україні чорний ворон Польщі Степан Чарнецький,...

але напевно знаємо, що Богдан живе тілом і кров'ю в мільйонах сердець козацьких внуків.

x
x x

Кружляють легенди про його могилу.

Нарід вірить, що в якійсь келоні його церкви захована шаб-тулка, а в ній ключі від льохів, пляни та списи усіх скарбів, які де є на всій Україні. Там десь і права позамикані. Бо гетьман навмисне дбав, щоб корона чужому не одійшла. Чи рідко

землю, чи ні, а захищаних прав такі будуть домагатися.

Так вірять нарід.

Це містерійна тайна Великого Льоху.

"Як як би то знайти те,
Що там поховал...
Не плакав би діти
Мати б не ридала"

На найвищих висотах свого містичного прозріння зрозумів Шевченко тайну "Великого Льоху".

"Стоїть в селі Суботові,
На горі високій
Домовина Україн,
Широка, глибока,

...із під неї
Встане Україна
І розвіє тьму неволі
Світ правди засвітить..."

В містерійну ніч розкопують могилу Богдана, розломлять його домовину.

"Костяки в льоху лежали
І мов усміхались,
Що сонечко побачили..."

Його череп краси білого золота сіяє ясним, дагідним світлом сходячого сонця. А зросла з чолом у неразривну цілість корона подібна до тої, що її носять патріярхи...

А не така...

Затрясетися земля над Дніпром, Тясмном, над Києвом протягнеться мітла комет. Застогне гора в Чигирині. Із могилы Богдана встане месія Україн.

В блискач метеорів, серед громів і гроз гороб'їної ночі зрозумів Шевченко тайну Великого Льоху.

І вродиться на ново. Грім освітить темряву і запалить вуль-

кан душі титана.

Встане ясний л-цар. Цар Всесвітній, Цар Воли.

"І розпустить правду й волю
По всій Україні."

І навіть безумний і запеклий матеріяліст, якщо збереглася на дні його душі любов народу повинен, приткнувши палець до "Великого Льоху" Шевченка, намацати правду, що це з Богданової могил вродився дух Шевченка.

Це це не містика, це тільки просте, обнажене із всякої думки ствердження факту. Містика значеться як спробуємо цю тайну зрозуміти.

Це не містика, а найвн-ий, зовнішній факт, що дух Шевченка - скажیم більш матеріялістично - думка Шевченка кружляє мов заворожена над проблемою Богдана.

Він благословить його, молиться до нього і проклинає його серед найглибшого болю душі. А над грозом розірваної болем душі лунають його святі слова.

"Мир душі твій Богдане!"

Це не містика, але зовнішній і легкий до спостереження факт, що з усіх істориків і історіософів найкраще зрозумів душу Богдана - єдиний Шевченко.

Тут зачинається містика.

Бо дух Шевченко це одно із втілень духа народу у довгій черзі його втілень.

Бо дух Шевченка це дух Богдана, що на ново розпочинає своє нездійснене завдання.

Це він на дні руїни буде духом Сковороди пробуджувати Україну до духовного життя.

.. Це він духом Шевченка запалить у ньому святу волю чину, вицідить з жил народу сукровату кров і налить туди чистоті, святої... козацької крові снів Богдана.

Це з Богданового духа буде родитися дух народу, щоб вести його на невідомі йому вєрхи його духового призначення.

Легко його пізнати. Він родиться з лавром святого л-царя на чолі. До його черепа приросла містична корона ореолу його святості.

..Хочеш бути царем? - диває Сковорода. Навіщо тобі вінець, скипір і олія. Добудь собі серце царське.

Серце Правди, Воли і Святості. ..

Легко його пізнати, хоч одягнений він у сіру св-ту мандрі-
ного філософа, хоч одягнений він у скромний одяг віщуна - поет,
ч- народного кобзаря.

На його чолі корона ореолу святості.

Містична корона...

А не така...

x
x x

Він вмирає на передодні здійснення своїх прамовань до
корони.

Може той сам патріарх, що стрічав його в К-ві як тріум-
фатора, посвятив б- ії над гробом самого християнського пророка.
Була б- це корона східних патріархів.

Така сама як та, що нерозривно проросла до черепа втілення
Богдана.

Чому не довелося Богданові звінчати цією короною своє життя?
Чому вмер саме на передодні?

Ця смерть є уже трагедією самою по собі. Якби не було інших
найвищих познаний у цілому житті Богдана, що він є постаттю якоїсь
потужної трагедії, побудованої за взором Геббеля, а може за
якимсь із глибшим, де таємним законам трагедії.

Перестав говорити. Занімів на вістку, що його улюблене
військо збунтувалося в рішучому моменті бою.

Його власне військо перестало слухати вождя на передодні
його остаточної перемоги.

Така вістка вбиває із силою пострілу кулі ч- удару зрадчи-
вого шпелета в плечі... на театральній сцені.

Ч- вбила його ця фатальна вістка, ч- якась вища майр-чна
сила грецької трагедії?

У чому суть трагедії?

Не в тому, що в останній дії вбивають героя. Ані не в тому,
що у деяких трагедіях лежать багато трупів... на театральній
сцені.

.. На сцені трагедії Богдана впав на землю цілий нарід і до-
била його цілим століттям жахлива руїна. Хто порахує скіль-
ки це трупів на театральній сцені?

І як б- не було законів Геббеля то варто їх сотворити,
добрі хоч одну зрозуміти трагедію... велику трагедію Богдана,
велику трагедію народу.

13

Справді доведеться творити нові і глибокі закони містичної трагедії.

x x

Хто порухує друпів на сцені? Хто порухує палі, що на них живцем надигали найкращих снів народу? Хто порухує п'єсенні і хрести?

Який смішак Данте хотів видумати пекло?

.. Хто видумав більші пекельні муки і тортури від тих, що їх видумали польські кородевіята і царські пахоки? Хто передічтів відрубані руки, вколєні очі, випалєні живцем члені тіла, розчервертовані туловища, замучені на колесах тіла найкращих снів народу.

Ще не вродився такий титан, що міг би обняти і змістити у своїй душі хоч блідий образ цього розхвоханого пекла.

Із дия цього пекла дзвонять дзвони.

Один геройський старшина козацький мучиться шість годич вбитий на палі. Його питають, що він просить. Він просить, щоб дзвонили всі дзвони над його ще живою душею.

.. Серед святої, пророчої погоди буде вмерати серед мук святих л-цар Богдана.

Будуть торжесивно дзвонити всі дзвони над незмірущою душею героя.

Дзвони розгойдані у вічність.

Дзвони на сигналах і тривогу над цілим світом. Дзвони Шевченкового слова:

"... Схвменіться!
Будьте люди...!"

І від того часу дзвонять ці розгойдані дзвони над цілою Україною. Дзвони геройських серць, що складають святих л-царів Богдана до святої борні.

x x

Доля України навіно і нерозривно зв'язана з духом Богдана, з тайною Великого Льоху.

Що там поховали?

Спробуймо зважитись на велике діло:

видертати Великому Льохові його тайну.

Із білого - як світло сходячого сонця - черепа Богдана

спробуємо розгадати тайну найглибших його дум, незбагненну загадку його призначення, містерію його трагедії.

Що там поховали?

Довга тривалість його похоронів. Знала Україна, що складає в мольвуну свою Волю і свою Правду.

Послухаймо козацьких промов над домовиною:

"Помер не смертєльну по собі оставивши славу, цей добрий Вождь наш, за котрого головою не тільки ми, підручні його, але і вся Українська Річпосполита при щасливих успіхах довгі літа жила безпечно обіцувати собі могла. Помер той, котрому спільно з цілим козацтвом при правді своїй за вольність і стародавні права столцому, всемогуча рука Божа на братів, а заразам на ворогів наших - Савроматів Польських, скрізь свою допомогу давала.

Помер той, від котрого гармат і мушкетів дрижав цілий Схід Європи.

Помер накінець той, котрого ділом сжвєлені, могли вже ніколи не вмерти стародавні права і вольності українські і всього Війська Запорожського.

До Тебе звертаюсь, мій наш Воже, Гетьмане Славного Війська Запорожського і цілої Козакоруської України.

До тебе говорю, телер між чотирма дошками окутаного і мовчазного, а якого мови передтєм і приказів сто тисяч нас слухало й на кождий знак твій готовим ставало.

Промов до нас братів своїх хоч одно слово і научи нас як маємо без Тебе жити і поступати з сусїдами, друзями і ворогами нашим.

Скажи і дай нам пересторогу, щоб ми не були звоєвані і побиті ворогами нашим."

Таку промову мав вголосити секретар Хмельницького Самійло Зорка.

Михайло Грушевський завважує, що Самійло Зорка не є ніякою історичною постатю. Це Самійло Вєлчєко агїдно із стилем епохи вєдумує таку постать для оживлення і прикраси своєї хроніки.

Самійло Зорка і його наведена промова це література.

Тєм бїльше ця постать правдива, тєм глїбше вона історична.

Це вєраз козацької традиції. Це перша спроба вєдєрєти тайну Вєлчєкому Лєхові.

Що там поховали?

Це перший зав'язок козацької історіософії.

Голос, що із дна неволі і руїн — ключе рятунку. Крик розораної душі народу.

Магічний виклик Богданового Духа.

"Дай нам пересторогу, щоб ми не були звоєвані і побиті ворогами нашими."

.. Научи нас, як маємо ми без тебе жити і поступати з сусідніми друзими і ворогами нашими."

Це ствердження, що Богдан забрав із собою до гробу тайну своєї політичної думки.

Це проблемське свідомості, що творча думка українського народу його воля і доля всеціло зв'язана з думом Богдана.

Тим більше цінна, дорога і близька нам ця промова саме тим, що вона літературна, що вона вголослена в часах Самійла Величка, як вираз безсмертної турботи і любові закованого народу до Богдана.

І чуємо в цій промові правдиве, історичне, сердечне і глибоке рідання завзятих козаків, що на пальці звикли вмрати, закурвати дельку.

Вони плачуть як малі, безпомічні діти за батьком.

Їх слези плывуть крізь три століття.

Їх клич лунає крізь три століття.

Скажи і дай нам пересторогу, щоб ми не були звоєвані.

Навчи нас як окрадену і збуджену в вогні Україну повести до своїх зір.

Покажи шлях твоїм лицарям із завороженого круга смерті і руїн.

Промов до нас сьогодні.

Докінчи своє діло!

x

x

x

З циклу містична поезія

АНГЕЛУС СІЛЕЗІУС / Йоган Шеффлер /
1624-1677

х х х

Є тільки я і Ти - і як нема нас двох
то небо падає, і Бог уже не Бог.

х х х

Спачом! Кудь біжеш? В тобі є Бог і рай.
В жаданні марному їх інде не шукай.

х х х

Любов до Бога в дім не стукавши іде,
а ум і суд тонкий надворі довго жде.

х х х

Тут в Бога я течу, ще струмись часу; там
блаженства морем я - безвічним - стану сам.

х х х

Я в смерть не вірю, ні - вмрарю я всякчас,
втім ліпше я життя знаходив кожен раз.

х х х

І небеса малі, і світ мені тісний:
Де простір буде ще і шир душі моїй?

переклав: М. Орест

FRIEDRICH SCHILLER

MEIN GLAUBE

Welche Religion ich bekenne? Keine von allen.
Die du mir nimmst.- Und warum keine?- Aus Religion.

/Schiller's Werke, Leipzig Hesse's Verlag.
Erster Band, s.279/

Ф. ШИЛЛЕР

МОЯ ВІРА

Віру яку визнаю я? Жодну з усіх, що назвати
можеш мені.- А чому - жодну?- Бо вірую я.

Переклав М.Орест

М. ОРЕСТ

ДЕРЖАВА СЛОВА

В сяйві блага і слави
Слово іде у світ,
Початок святої держави
Йоус його прїхід.

І тїх, що його створили
І кликали в віщїх снах,
На вид надземної сили
Поймає радісний жак.

Воно ж поступає — підні
Малій і янголам брат,
Над горї зноситься сні
Райський його аромат.

І на забутих могїлах,
Як чистої вісти послї,
Рукї лілей прабїлїх
Сонмом чутким процвілї.

ЛЕВ ОРДІТОРА

МОЛЮСЯ КІСТКАМ

Молюся кісткам, що із дна прамого
Освятлили душу огням;
Плеснул у серце ріку громом,
Щоб з гірськими зрівнявся орлам.

Тоді я відчув, що сплять у крові
Всіх минулих століть покоління;
Їхній мовок живе у моїй голові,
Як безсмертя, як вічне скресіння.

Тоді я відчув, що коріння мої,
Не руйнує Бог Сили, та множить
Молюся кісткам - молюся землі:
Хто родився - умерти не може!

СОНЦЕ

Вітаю Сонце!...
Коплатий сірпий вірв...
Не вчарає більше в віконце -
Той Дош нудний,
Той ворог мій,
Уперь...
Знов Сонце... Сонце!...
В побожності німій
Душа у захваті ридає...
Ридає щастям неземним,
А сарденько - мій серафим
Величному свій гимн співає...
Сухого розуму витвори,
Чужі мені Отець і Дух і Син,
Джерела рабства і покорі
Отець мій - Сонце негасиме,
Син Сонця - я!
А Дух - душа моя...
С, многокрилий серафиме!
Вітай же Сонце, світло й рух!
Одкрий таємне небуття,
Нірвану!
Ти розбуди побожність п'яну -
Молись: О, джерело життя!
Дай відновитися в твоїх проміннях
Од кости живої, до жил,
До крові,
У незгасаючих горіннях
Набратись творчих сил
І землю запалить огнем любові!.."

НАШ ШЛЯХ

Ідем шляхами ми простими, —
Перед веде
Нам Сонце молоде
Ми — з Сонцем побратими!

Не справлять нас на манівці,
Бо Сонце з нами.
Шумить, як птах крилами,
Наш стяг в міцній руді.

Над лобним місцем — чорні круки,
А на хресті,
Прачисті і святі,
Прибто ноги і руки...

Вперед, туди, де ті хрести,
Де наша доля,
Де в муках наша воля,
Де тішаться каті

Ми не здрігнемо в ошненім серці:
Життя_огні
Запалимо в борні
В її великім серці...

ЗНАЙДЕНИЙ ШЛЯХ

Колі прийнято за равну істину, що світ як з'являє має свою сутність в світі ідей,

а буття є тільки зовнішнім виявом цього світа,

що твердження — життя це боротьба у глибокій своїй сутності відбиває боротьбу ідей, та вслід за тим визнаємо,

що принципове значення в житті має той осередок, який займається цим світом ідей безпосередньо,

то логічним буде твердження, що від якості і спрямованості цього центру, від його визнання, або невизнання в народі залежить доля народу, народів і врешті людства.

Якби приміром серед політиків було бажання заглянути і зрозуміти цей світ ідей, та його закон, то цим було б заєднано цілу низку драматичних епізодів різних народів.

Чи може людина, яка хоч раз в своїому житті зазналася хоча б поверховно із законом карми визнати основним елементом існування нації сліпу силу м'язів, — яка консеквентно — поскільки не одержить правди, — мусть досягнути етапу насильства і вслід за тим зазнати краху як злочин і то як злочин супроти абсолюту?

Зрозумілим є, що концепція сили як самоцілі, самодоведення і найвищого морального закону могла запанувати в епоху матеріалізму.

В епоху, яка несе загибель всяким духовним цінностям заперечуючи їх, як не потрібний баласт.

Коли при цьому не завважатимемо, що ідейні рухи, хоч назрівають в лоні народу як розвоєного підмету, не обмежуються етнографічними границями, ані не може затримати їх навіть китайський мур, то зрозуміємо яке значіння має для нас всякий осередок, який плекає духові та культурні цінності, а тим більше такий центр, що визнає ці цінності основними...

Чи ж не ми учні мудрости, повинні готуватись стати носіями духових та культурних цінностей?

Чи ж не їм слід глянути в світ ідей із безпосередньої віддалі, та збагнути його тайну?

Зрозуміння, знову ж суспільством, значення тих осередків, які плекають духові цінності може наступити тоді, коли

в даному суспільстві / може у вужчому розумінні / породити бажання бодай прислухуватися до світу ідей,

коли істинна "на початку було слово", або, "світ є моя ідея"-не будуть пустою фразою.

Так, я знаю серед крадьох з нас дозріло уже бажання заглянути в царство ідей.

І знаю, що з'явиться учитель, який зможе нас в цю країну повести.

Для нас відкриються брами філософії та історіософії і пізнаємо найкращі будови людського духа, щоб збагнувши їх суть змогли й ми молоді лицарі української духовності нові здвигнути поверхні й завершити копію всесвітньої святині правди.

.. На цьому шляху ми зайдемо до замку Парсіваля й побачимо чашу Граалю, в якій оберігається священний душевний мистецтво Блаженності і Божественності об'явленої Україні Великим Лицарем Святослава Борні Григорієм.

Родяться лицарі духа.

Вони хочуть збагнути метафізичну сутність України, тобто України як суми її духовних і культурних цінностей і стати свідомими їх носіями, борцями в світі.

Бо вони знають, що однією мовою нації це її духовна величність, що це мова, до звуків якої уважно прислуховується всесвіт.

Якщо наша духовність суміє прозвучати в світлій оркестрі новим повним тоном, тоді Україна стане "угольним каменем нової будови, призабутим будівничим".

Ми готові в дорогу до величної святині Граалю, а ясним світлом, що буде нас вести крізь темний дупаліс вселюдського блукання буде над Незбагненою Великий Вчитель.

НА ШЛЯКУ ДО ГРАЛЯ
/Поезія Михайла Ореста/

In fernem Land, unnahbar eurem Schritten
Liegt eine Burg, die Monsalvat genannt,
Ein lichter Tempel stehet dort inmitten,
So kostbar als auf Erden nichts bekannt
Drin ein Gefäß von wundertätigem Segen
Wird dort als höchstes Heiligtum bewacht.
Es ward, dass sein der Menschen reinste pflegen,
Herab von einer Engelschar gebracht,
Alljährlich naht vom Himmel eine Taube,
Um neu zu stärken seine Wunderkraft:
Es heisst der Gral und selig reinster Glaube
Erteilt durch ihn sich seiner Ritterschaft.

*

* * *

І вирушуть Орест в дорогу без мір на шукання священного
Граля. І вже саме шукання дасть світлої смі несмілій його
душі. /Граль 1932./

А треба на це смі великої.

Буде шукати слідів до Граля у шелестах віття, і праниж-
ній мові квіток, у шепоті струнких, вечірніх трав.

Чи знайде він там Граля?

Він намагається "увійти" як учень у ясне прозріння любо-
мудрів і пророків, спражнений свята верховного світла".

Розкрийтеся замкнені жтла - 1935 ./

Бо довгий є шлях до Граля і він веде крізь брами муд-
рості.

Із тужних днів, із бурі лютості із згубних років поталі,

із дня цього... віна... що дістане
він цей дар просвітлення, що "в непокоханій землі
увійде в обітовану країну" добра, духовості та спасення --
у город Граля. / У небо лінує високе -- 1932 /

Важкий є шлях до Граля. Треба "оподаль від людей,
злочинства і пороку" "плекати" душевний мур", до його
вначав Сковорода. Саме він першим крізь стодірку забуття
показав Орестові "нехибний слід" до тих місць непрохо-
джих, де невидимий сля Граля. / Тестамент 1937. /

І той же Сковорода навчав його, що душевний мур це
не квіткам противній людській природі, це не втеча від
світа, але це стан очищення, кінцевий для того, щоб спр-
янт "науку мудрих книг" і створити своє серце для "легко-
крилого генія прозріння".

Цей геній дасть йому зрозуміти, що невідчужні світ
є "безмежно близькі" до нас завжди, що в кожному з'явленні
є подвійна -- як навчав Сковорода-природа і що в кожному
з них слід шукати поза зовнішню скорлупу внутрішньої
сутності.

"Вгадай обличчя по ожежі" -- як скаже Орест.

Ключ до цього пізнання лежить у власних почуваннях і у
власному серці. У цьому прозрінні відчує Орест основну
правду свого філософського і поетичного світогляду, --
відчує світ як "сонячний обряд вічного літа" / Тестамент 1937. /

І так відчує він сутність світа як благословення, бла-
женність і продохваленість. Світ переповнений цими почу-
ваннями. Ціла природа живе ліхом божественного натхнен-
ня. Дерева конячі мором, світ сонячний сонцем, словнений
жвоковорчою ласкою. Струменям силенає сіяння благовіщен-
ня, срібляске, різне полум'я святого натхнення. Вітаймо
благої віст день .

~~"В політїїя недв'яне впливоє несклазанна"~~

Чаруюча м'якїсть. Блаженній скорпат,
Неначе об'явлення, духам дане,
Хвилює і радус лиш аромат.
І віряться серцю: в тих гомонах звичних
Втілюлася чудом коротким вона:
Світів невидимих і царств потойбічних
Свята, миротворча і чиста душа."

Знав ці почування Оксорода і Шевченко. Знають його тільки дуже нечисленні просвідені."

Ож'влення преродї цїм почуванням не є для Ореста поетичною фігурою. Він справді вірить, що сутність скрулячого його світа преродї це сонячна блаженність. На основне онтологічне питання про сутність світа відповів Шопенгауер, що світ це воля, яка трагічно протиставляє себе оточенню і гнє. Світ для Шопенгауера це воля і уявлення. Для Ореста метафізичною сутністю світа є блаженність.

Підчеркую: не маємо тут до діла із категорією поетичного мислення, із суб'єктивною транспозцією змінливих настроїв чи почувань поета на оточення тобто з т.зв. опосередченням преродї. Маємо тут до діла із скрусталізованим філософським світоглядом, для якого поет Орест знаходить прекрасне, поетично-філософське "визнання віри"

Рямці іступного слова не pozwalють на аналізу Орестового "визнання світу".

Я хочу тільки загально ствердити, що цей образ зовнішнього світа пронизаний наскрізь і сповнений почуванням блаженності як своєю сутністю, — є новий в українській літературі.

Хто дивав би в творчості Ореста хвилюючі настрої, тому могло би здаватися це деякою однобічністю, — і тому, для

зрозуміння Ореста не можемо забути, що це не настрої, а радісне натхнення духового прозріння і пробудження у слізі відчування і тому ніколи поетові не достать вразу і виражень для цього стану.

Ця країна ще не здобута поетам. Критик знаєть про неї ще менше.

Орест належить до тих р. правдивих поетів, що мають сказати світові більше ніж можуть сказати, може навіть більше ніж зможе коли небудь виразити людське слово. Тому, думаю, що С.Г. не зрозумів поета, закладаючи йому солодкавість чи надто часте уживання слів блаженний чи блаженність.

Із таким відчужанням світа і природи є наочно суперечне суспільне, історичне і психологічне зло в людності. І тоді повстала основна проблема для Ореста: як жити?

"Як жити? Пригада і відрода вчуд
Не вникне в безлічній даліні.
Нещасний той, хто Світ земний одвідав
В його фатальні, демонічні дні".

"То ж мов мені:
Цих диких днів диявольський галоп
Спинити, що могло б?
І ще скажи мені:
Навалу горя і страждань потоп
Відкинуть що могло б?".

"Покинули землі правда і диво -
І людське життя тече
Злочинне і дике. На мертве живво
Дивиться душі боляче."

-28-

Зло є протоголомшуюче, величезне, переможне. Воно приходить як апокаліптичні грози, що їх ніхто не годен сплякати.

"Владарем світу є зло. І коли воно сля потворні

Пустить на тебе, душе, горе, о горе тобі!"

"Радують діт серце мов, але часом, згадавш",

Що їм готує життя, жах побиває мене."

Орест не бачить можливості спасення для світу від немичної бурі, що її відчував він кождим фібрим своєї істоти такої чутливої на зло, такої ясновидючої, як що йде про трагічне усвідомлення всеобіймоучих розмірів історичного зла.

Шлях до Граля веде через пізнання зла. Це можливе тільки для душі, що вже прозріла.

Орест пізнав зло всесвіту. Орест відвертається від зла.

Цей етап шукання Граля бере С.Г. за основну поставу Ореста супроти світа і доходить до банального висновку, що творчість Ореста це втеча від світа. Тим часом навіть на цьому етапі відвернення від зла у світі не є втечею від світа, але є саме тим, чим є: не співучастю і не співпрацею зі злом.

Орест природно мусів мовчати.

Зло не знайшло приступу до його душі. Воно його не заторкнуло.

Орест не бачить на цьому етапі можливості рятунку світа. Проте рішуче відвертається від зла. Лиш в мудрості пророчих книг світає йому проміння надії. Проте він відчуває прихід нової епохи просвітлення і блаженності, що настане для людства.

"Бджиний порив душі всі розкриває"

--29--

"Єдиної порви душі всі розверне,
Обійде світ поломінна яса
І, явлену оспівуючу мрію,
На землю тихо зійдуть небеса..."

И жду тебе, добо благословенна
Вночі, самотній, серед стін німж.
Наколо-тьма. Лиш полум'я священне
Горить на сторінках пророчих книг."

На цьому етапі Орест ще не знав що це нова, благословенну епоху сотворять лідарі Граля. Вони принесуть її на землю із своєї непереможної твердні.

Але хоч не бачить ще його душа просвіту, проте вже вразно зазначується напрям, в якому Орест шукатиме спасення для світа. Це буде перш за все незбагненна мудрість пророчих книг, це буде віра.

Шлях до Граля буде крізь непохитні гранітові верхів'я гір. Орест здає лідарську пробу віри.

"Але я вірю в День Добра. До мене
Він найде стежку, владне слово скаже -
І вступить радість у буття натхнення,
Як сонце літне в храмові вітражі."

І еклавши цей іспит Орест натрапить на світ неповинної крові. Побачить у візії батька Всесвітнього зла, але відчуже, що немає ще сил його убити. Ореста навідууть візії. Він відчуває їх важливість. Дається йому в них якась глибока сутність світу з'являти.

"Отже побачити мені судилось

"Отож побачити мені судилось того
Того, чий понури, люті слуги,
Дрляво виполчешися на все,
Благе, будуюче, сумирне, чисте,
Вели війну жорстоку в тих долинах,
З яких походив я, і, злбоможні,
Моє життя і душу талували.

Як б'я потуга світла і добра
Була прихильно надана мені,
Мій пильний погляд переміг б'я очі
Стця Уб'вства, я б уб'в його -
Але не мав такої сили я..."

Орест зачинає розуміти, що існує якийсь центр всесвітнього зла. Світ станеться для нього не тільки проблемою відчуття — його основної чуттєвої тональності — але загадкою якійсь ідейних і моральних змістів, змістів очевидно онтологічних а не щ з'явищевих.

Орест стоїть на порозі до зрозуміння магичної сутності світа. Чи знайде він ключ до семи печатей, щоб виворожувати і заворожувати світ словом вже не поета, але жерця таємної магії лицарів Граля, що про неї світ ще не знає.

Шлях до Граля веде крізь світ опирів, відьм, чортів, чварів, злих потуг і злих істот, і всі їх їх треба заворожити на шляху до Граля.

Орест відчув, що такий світ існує. Що більше він зачав цей світ розуміти. На вістрю свого лицарського коп'я побачив він відблиск Граля.

Серце його затужило вогненно до світлого Володаря, що молодий, у сяві слав скине зло з престолу і покаже, тобі

людно, на землі сонячне небо.

Цей Володар Граля стільки сили і влади буде мати на світі скільки сили і влади дасть йому людина в своїм серці.

/Володар і Міра потуги - Орден ч.4 /

Серце Ореста дозріло до того, щоб стати віч-на-віч із Володарем Граля.

І врешті в "Повстанні мертвих" Орест визволюється від надто реалістичного трактування своїх візій, даючи нам мистецьки засершену, розгорнену візію борні духів за святій город Київ.

За беззмисовним, безвглядним, безпощадним знищенням світа потоном зла Орест побачив ще глибшу сутність світа в борні добрих сил із злом. Він побачив, що добрі сили, добрі духи, дії в і вчинки не гинуть просто з тим моментом, коли ми перестаємо їх помічати. Він зрозумів, що вони діють далі, що борня ведеться кожної хвилини, - кожної хвилини згромаджуються ці сили над світом, змагаються, борються, - а наша борня у світі з'являється як дрібний фрагмент цієї великої, метафізичної борні добра зі злом.

Орест зрозумів і відчув роль Києва у цій борні і включився цим в український месіанізм. Проголошене Пачовським твердження, що "Граль Києва засяє сонцепривом" - знаходить могутній вплив в Ореста "Повстанні мертвих."

Шлях Ореста ще не завершений. Чи знайде він шлях до Граля? Чи зможе цілою істотою включити себе в трагічну і героїчну борню за здійснення добра у світі. Бо саме такий шлях спасення світа зарисовується ясно в його сотеріологічному відчуженні.

Якщо зовнішнє життя є відбитком внутрішнього росту, - тоді можна би зробити заключення, що М. Ореста ждуть ще важкі

пробу його жде найтяжча лицарська проба Борні.

В "Повстанні мертвих" побачив Орест зміст і предмет найближчої космічної борні. Він бачить вже вродичим очима безмір зла у світі. На його лицарському копії блистять вже відблиск святого Граля. Він вже бачить шлях до нього. Всі злі сили світа повстануть, щоб його спинити. Будуть показувати йому фальшиві сліди, будуть засліплювати його зовнішнім блихтлом фальшивих цінностей. І врешті треба буде пробитися в героїчній борні крізь гушавину шпигар, опирів, фантомів минулого і сучасного, непохитно, непомилково, скоро і своєчасно розпізнаючи ворогів Граля від його лицарів.

Бо лицарі Граля не пізнають себе по імені.

Здавалося б, що трудно віддати від Ореста тонації трагічної і героїчної. А власне і тверджу, що це можливе і природне. Бо цей шлях лежить на логічному продовженні шляху його духового розвитку, хоч його не слід змішувати із механічними, зовнішніми датами.

Адже ясне, що автор "Повстання Мертвих" не може не стати на шлях здійснення місії Граля у святому Києві.

Космічна драма назриває докругом борні за Київ. Хмарні виходи правнуть втілення в серцях живих людей. Чи дамо місце цим вістунам неба на землі, не тільки в наших передчуттях і візіях, але так, щоб їх сутність сталася нашою сутністю, а їх борня нашою борнею.

"Повстання Мертвих" це містичне народження лицарів Граля.

А шлях до цього городу - це шлях святого лицаря, - це шлях святого лицаря.

В'ЯЧЕСЛАВ ЛІТИНСЬКИЙ

ДО ПРИЧИН УПАДКУ КИЇВСЬКОЇ ДЕРЖАВИ

Коли релігія накладається завойованим словом завойовників, то тоді не релігія служить опором державі, навпаки: держава служить опором релігії. Іншими словами: держава не виростає тоді органічно в місцеву національну культуру, в місцеве об'єднане церквою громадянство, а прищеплює місцевим масам механічно свою культуру і слабу організацію громадянства внаслідок сильнішої організації держави...

Тому проти татарського напору наші київські князі не потрапили зорганізувати свого рода хрестоносного походу і вони не змогли використати для боротьби за державу всіх культурних, духовних і моральних сил цілого громадянства, цілої нації; не змогли підняти всю Русь во ім'я оборони християнства, бо це християнство було механічно накинене цим масам державою так само, як накладалась їм нова державна організація, що її несли з собою нові завойовники — Татари. І тому, не маючи глибоких, громадських, національних і місцевих релігій і культурі опертих корінів, так швидко упала наша Київська держава..."

В'ячеслав Литинський, Релігія і церква в історії України.
Філадельфія 1925, ст. 31.

В'ЯЧЕСЛАВ ЛИПИНСЬКИЙ

ТРАГІЧНЕ ЗАЧАРОВАНЕ КОЛО

"Єсть у наших літописців оповідання, яке може служити мабуть першою алегорією опієї нашої споконвічної трагедії. Це оповідання про кінець Перуна.

"Вчора, — каже літописець почитуваний людьми, а сьогодні поганьблений! А коли волочили його до Ручаю Дніпра, оплакували його невірними, бо ще не прийняли були хрещення.

А коли приволикали його і кинули в Дніпро. І назначив Володимир людей, наказавши їм: Якщо де пристане, то відрубайте його від берега аж поки перейде Порог... І пустили його і перейшов він крізь Порог. Тоді вітер вкинув його на рінь, яка і до сьогодні називається Перунова Рінь!"

Оцей вітер перуновий, — оцей дух старих національних богів — віяв і віє на Україну з за "Порогів" мабуть з того часу при кожному нашім національнім відродженні.

Але доки віятиме він тільки гнівом і зневажністю, доки навіть і не віє тільки пристрасті та заздроді матеріяльні, і доки ростиме під його подихом тільки необузdana вороженча між самими українськими людьми — доки більшої своєю ідейністю сили нових — із землі принесених богів йому не перемогти і плачучий по ньому Україні не вийти зі свого трагічного зачарованого кола..."

В'ячеслав Липинський: Релігія і церква в історії України. Філадельфія, 1925 ст. 69. Цитата із літопису подана в перекладі на сучасну мову

БІБЛІОГРАФІЧНІ НАТІТКИ

Про Перуна Знання Таємне

Виданням "Ордену" вийшла містичні текст Володимира п.н. "Про Перуна Знання Таємне" упанішаді. Цікл.ст.73+VI

Англійське число "Ордену"

Англійське число "Ордену" вийшло і трагні ц.р. на цікльостлі появилося другим типографічним накладом за дозволом УНРРА.

"The Order" - Religious and Philosophical Thought № 1, - published by Wolhodymyr Shayan, Ed. "Order" 1946

Створення людськості на чужих мовах

"Створення людськості" Володимира після англійського видання відміченого і попередньому числі вийшло також у німецькій і французькій мовах в виданням "Нової Епохи" за дозволом УНРРА.

Wolhodymyr Shayan: "Création de l'humanité" - 1946

Wolhodymyr Shayan: "Die Erschaffung der Menschheit" - 1946

Видання українське і італійське та польське появилося дещо пізніше окремим цікльостлівим в виданням "Нової Епохи"

Історична Місія України

"Історична місія України" появилася в виданням у французькій мові: " Wolhodymyr Shayan: "La Mission Historique de l'Ukraine"

Нове Царство

Під ключем Володимира "Богом, Правдою, Чіном" вийшло перше число журналу "Нове Царство" - Органу Всеукраїнського Об'єднання Молоді під редакцією Лева Орлігор'я.

В журн лі вміщено його стаття п.н. "Ліцарі, сорорім
революцію!"

До Сонця України

"До Сонця України" - Лєво Орлґер" в "йшло окрема"
фотот"пич"м в "даньям."